

Nr 68

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt valuta-
reglering; given Stockholms slott den 27 februari 1970.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag,

- 1) begära riksdagens samtycke till förordnande om fortsatt valutareglering i enlighet med vad föredragande departementschefen förordat,
- 2) inhämta riksdagens yttrande över härvid fogat förslag till kungörelse om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959:264).

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen begärs riksdagens samtycke till förordnande om fortsatt valutareglering för tiden den 1 juli 1970—den 30 juni 1971. För riksdagens yttrande framläggs i anslutning härtill förslag till bestämmelser om fortsatt giltighet av valutaförordningen under samma tid.

Förslag

till

Kungörelse**om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959: 264)**

Härigenom förordnas, att valutaförordningen (1959: 264), som enligt förordning (1969: 194) gäller till utgången av juni 1970, skall äga fortsatt giltighet till utgången av juni 1971.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 27
februari 1970.*

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, LÖFBERG, LIDBOM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *fortsatt valutareglering* och anför.

Enligt valutalagen (1939: 350) kan Kungl. Maj:t på framställning av fullmäktige i riksbanken under vissa förutsättningar förordna om valutareglering i enlighet med närmare bestämmelser i lagen. I allmänhet får sådant förordnande meddelas för högst ett år i sänder och endast efter riksdagens samtycke. Därvid skall även de valutareglerande föreskrifter som Kungl. Maj:t avser att meddela föreläggas riksdagen. Dessa föreskrifter är intagna i valutaförordningen (1959: 264).

Förordnande om valutareglering har senast meddelats för tiden den 1 juli 1969—den 30 juni 1970.

En närmare redogörelse för bestämmelserna i valutalagen och de hitintills gällande bestämmelserna i valutaförordningen har lämnats i prop. 1968: 55 s. 3—8.

Fullmäktige i riksbanken har i skrivelse den 22 januari 1970 hemställt om fortsatt valutareglering under tiden den 1 juli 1970—den 30 juni 1971.

Enligt riksbanksfullmäktige bör valutaregleringen avse samma lagrum i valutalagen, som nu äger tillämpning, nämligen 2 § första stycket 1, 2 och 4—7, 5 § 1 och 3 samt 9 §.

I skrivelsen framhåller fullmäktige att anledning alltjämt föreligger att ta valutalagens gällande fullmakter i anspråk och att samtidigt ge valutaförordningen fortsatt giltighet.

Enligt vid skrivelsen fogat protokollsutdrag har herrar Bengtson, Dahln och Burenstam Linder reserverat sig mot fullmäktiges beslut. Reservanterna anser att den frigörelse av världshandeln som eftersträvas genom bl. a. vidgade marknader i görlig mån bör fullföljas även på betalningarnas och kapitalöverföringarnas område. Oavsett hur läget för dagen är beträffande möj-

ligheten att nå resultat härvidlag, bör enligt reservanterna en översyn av valutalagstiftningen göras i syfte att uppnå en liberalisering.

Över riksbanksfullmäktiges framställning har, efter remiss, *yttranden* avgetts av fullmäktige i riksgäldskontoret, Svenska bankföreningen och Svenska sparbanksföreningen.

Fullmäktige i riksgäldskontoret (majoriteten) och *sparbanksföreningen* har inte haft något att erinra mot framställningen om fortsatt valutareglering. Två reservanter i riksgäldsfullmäktige, herrar Östman och Gustafsson, har dock instämt i det yttrande som avgetts av reservanterna inom riksbanksfullmäktige. *Bankföreningen* har meddelat att föreningen i nuvarande läge inte vill motsätta sig den ifrågasatta förlängningen.

Departementschefen

Valutaregleringens författningsmässiga grundval utgörs av 1939 års valutalag, vilken numera gäller tills vidare. Valutalagen är en fullmaktslag som ger Kungl. Maj:t möjlighet att under vissa i lagen givna betingelser meddela valutareglерande bestämmelser inom gränser som anges i lagen. Under fredsförhållanden får ett sådant förordnande i princip ges endast med riksdagens samtycke och för en tid av högst ett år i sänder. Samtidigt skall de valutareglерande bestämmelser som Kungl. Maj:t ämnar utfärda med stöd av den begärda fullmakten föreläggas riksdagen. Sedan år 1959 finns dessa bestämmelser i valutaförordningen. Varje gång riksdagen lämnat samtycke till fortsatt valutareglering har valutaförordningen förlängts för motsvarande tid.

Förordnande om valutareglering har med riksdagens samtycke senast meddelats för tiden den 1 juli 1969—den 30 juni 1970. Valutaförordningen gäller för samma tid. Riksbanksfullmäktige har funnit valutareglering behövlig även efter den 30 juni i år och har därför hemställt om fortsatt sådan reglering för tiden t. o. m. den 30 juni 1971. En fortsatt valutareglering har accepterats även av majoriteten i riksgäldsfullmäktige samt av Svenska bankföreningen och Svenska sparbanksföreningen.

Behovet av fortsatt valutareglering har i år inte satts i fråga av någon remissinstans. Jag betraktar detta som ett bevis på realism mot bakgrund av det gångna årets svenska och utländska erfarenheter av utvecklingen på valutaområdet. Den svenska valutareserven minskade med 1 850 milj. kr. under kalenderåret 1969. Främst orsakades detta av den kraftiga omsvängningen av kapitalrörelsernas netto i för Sverige ogynnsam riktning.

Valutaregleringen ger möjlighet till ett grundskydd som vid behov kan stärkas för att möta särskilda påfrestningar. Så skedde i fjol genom åtgärder för att begränsa valutabankernas innehav av utländska valutor och för att

temporärt inskränka tillståndsgivningen för vissa betalningar av kapitalnatur till utlandet. I september vidtogs åtgärder beträffande svenska direkta investeringar i utlandet, återköp av utlandsägda svenska värdepapper, emigrationsvaluta samt premier för livränte- och kapitalförsäkringar utomlands. De sistnämnda åtgärderna förutsatte undantag från förpliktelser som Sverige påtagit sig genom anslutning till OECD:s betalningsstadgor. Sådana undantag har också godkänts av organisationen. Enligt min mening har valutaregleringen särskilt under fjolårets besvärliga internationella valutaförhållanden inneburit ett värdefullt hjälpmedel i strävandena att fullfölja målen för vår ekonomiska och sociala politik. Särskilt förtjänar uppmärksammas att räntorna i Sverige kunnat hållas i underkant av räntenivåerna i ett flertal andra länder.

Giltighetstiden för det nu löpande förordnandet om valutareglering utgår, som jag redan nämnt, den 30 juni detta år. Med hänsyn till vad jag nu anfört bör riksdagens samtycke inhämtas till förordnande om valutareglering för ytterligare ett år. I enlighet med riksbanksfullmäktiges förslag bör förordnandet omfatta samma bestämmelser i valutlagen som f. n.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t

1) begär riksdagens samtycke till att Kungl. Maj:t med stöd av 1 § tredje stycket valutlagen förordnar, att vad som föreskrivs i 2 § första stycket 1, 2 och 4—7, 5 § 1 och 3 samt 9 § samma lag skall äga fortsatt tillämpning under tiden den 1 juli 1970—den 30 juni 1971,

2) inhämtar riksdagens yttrande över ett inom finansdepartementet upprättat förslag till *kungörelse om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959:264)*.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten